

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MICHAL BOBEK
της 26ης Ιανουαρίου 2017¹

Υπόθεση C-13/16

**Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvalde
κατά
Rīgas pašvaldības SIA «Rīgas satiksme»**

[αίτηση του Augstākā tiesa, Administratīvo lietu departaments (Ανωτάτου Δικαστηρίου, τμήμα διοικητικών διαφορών, Λετονία) για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή — Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα — Νόμιμη επεξεργασία δεδομένων — Άρθρο 7, στοιχείο στ', της οδηγίας 95/46/EK — Πεδίο εφαρμογής και προϋποθέσεις — Υποχρέωση ή δυνατότητα επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα — Έννοια της επεξεργασίας που είναι απαραίτητη όσον αφορά τα έννομα συμφέροντα που επιδιώκει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας ή τρίτος»

I. Εισαγωγή

1. Οδηγός ταξί είχε σταθμεύσει το όχημά του στην άκρη του οδοστρώματος στη Ρίγα. Τη στιγμή που δίπλα από το ταξί κινείτο τρόλεϊ το οποίο ανήκε στη Rīgas satiksme (αναιρεσίβλητη), ο επιβάτης του ταξί άνοιξε ξαφνικά την πόρτα. Τούτο είχε ως αποτέλεσμα τη σύγκρουση των δύο οχημάτων, λόγω της οποίας υπέστη φθορές το τρόλεϊ. Η Rīgas satiksme ζήτησε από την αστυνομία (αναιρεσείουσα) να της γνωστοποιήσει την ταυτότητα του επιβάτη. Επιθυμούσε να ασκήσει κατά αυτού αγωγή ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων για τις φθορές που αυτός προκάλεσε στο τρόλεϊ. Η αστυνομία γνωστοποίησε στη Rīgas satiksme μόνο το ονοματεπώνυμο του επιβάτη. Αρνήθηκε να της γνωστοποιήσει τον αριθμό δελτίου ταυτότητας και τη διεύθυνση κατοικίας του.

2. Με υπόβαθρο αυτά τα πραγματικά περιστατικά, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν το άρθρο 7, στοιχείο στ', της οδηγίας 95/46/EK (στο εξής: οδηγία)² επιβάλλει υποχρέωση ανακοινώσεως όλων των προσωπικών δεδομένων που είναι απαραίτητα προκειμένου να ασκηθεί αγωγή κατά προσώπου το οποίο φέρεται ότι είναι ο υπαίτιος διοικητικής παραβάσεως. Επιπλέον, ερωτά αν η απάντηση στο ερώτημα αυτό εξαρτάται από το αν το πρόσωπο αυτό ήταν ανήλικο.

¹ — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

² — Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ 1995, L 281, σ. 31).

II. Νομικό πλαίσιο

A. Δίκαιο της Ένωσης

1. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης)

3. Το άρθρο 7 ορίζει ότι «[κ]άθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και των επικοινωνιών του».

4. Κατά το άρθρο 8:

«1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν.

2. Η επεξεργασία αυτών των δεδομένων πρέπει να γίνεται νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς σκοπούς που προβλέπονται από το νόμο. Κάθε πρόσωπο δικαιούται να έχει πρόσβαση στα συλλεγμένα δεδομένα που το αφορούν και να επιτυγχάνει τη διόρθωσή τους.

3. Ο σεβασμός των κανόνων αυτών υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής.»

2. Η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

5. Το άρθρο 16, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ ορίζει ότι «[κ]άθε πρόσωπο έχει δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν».

3. Η οδηγία 95/46 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών

6. Στο άρθρο 2 παρατίθενται διάφοροι ορισμοί για τους σκοπούς της οδηγίας:

«α) ως “δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα” νοείται κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε φυσικό πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί (“το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα”)· ως πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί λογίζεται το πρόσωπο εκείνο που μπορεί να προσδιοριστεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από φυσική, βιολογική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική άποψη.

β) ως “επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα” (“επεξεργασία”) νοείται κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιούνται με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων διαδικασιών και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώρηση, η οργάνωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η τροποποίηση, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η ανακοίνωση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η εναρμόνιση ή ο συνδυασμός, καθώς και το κλείδωμα, η διαγραφή ή η καταστροφή.

[...]

στ) ως “τρίτοι” νοείται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος φορέας, εκτός από το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα, ο εκτελών την επεξεργασία καθώς και τα πρόσωπα τα οποία, υπό την άμεση εποπτεία ή για λογαριασμό του υπευθύνου της επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία, είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα

[...]».

7. Το άρθρο 5, στο κεφάλαιο II το οποίο επιγράφεται «Γενικές προϋποθέσεις σχετικά με τη θεμιτή επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», ορίζει ότι «[τ]α κράτη μέλη καθορίζουν, εντός των ορίων του παρόντος κεφαλαίου, τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι σύνομη».

8. Το άρθρο 6, παράγραφος 1, ορίζει τα ακόλουθα: «[τ]α κράτη μέλη προβλέπουν ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει:

[...]

γ) να είναι κατάλληλα, συναφή προς το θέμα και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγονται και υφίστανται επεξεργασία·

[...]».

9. Το άρθρο 7 ορίζει ότι «[τ]α κράτη μέλη προβλέπουν ότι επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να γίνεται μόνον εάν:

- α) το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα έχει δώσει τη ρητή συγκατάθεσή του ή
 - β) είναι απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης της οποίας το ενδιαφερόμενο πρόσωπο είναι συμβαλλόμενο μέρος ή για την εκτέλεση προσυμβατικών μέτρων ληφθέντων αιτήσεως του ή
 - γ) είναι απαραίτητη για την τήρηση εκ του νόμου υποχρέωσης του υπευθύνου της επεξεργασίας ή
 - δ) είναι απαραίτητη για τη διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα ή
 - ε) είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση έργου δημοσίου συμφέροντος ή εμπίπτοντος στην άσκηση δημοσίας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο της επεξεργασίας ή στον τρίτο στον οποίο ανακοινώνονται τα δεδομένα ή
- στ) είναι απαραίτητη για την επίτευξη του εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα, υπό τον όρο ότι δεν προέχει το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα που χρήζουν προστασίας δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 1, της παρούσας οδηγίας».

10. Το άρθρο 8 απαγορεύει, κατ' αρχήν, την επεξεργασία δεδομένων ειδικών κατηγοριών, όπως είναι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που παρέχουν πληροφορίες για τη φυλετική ή εθνική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις. Ωστόσο, εισάγει ορισμένες εξαιρέσεις.

11. Ειδικότερα, κατά το άρθρο 8, παράγραφος 2, στοιχείο ε', η απαγόρευση δεν ισχύει εφόσον «η επεξεργασία [...] είναι αναγκαία για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου».

12. Το άρθρο 8, παράγραφος 5, ορίζει τα εξής:

«[...] Τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι οι επεξεργασίες δεδομένων συναφών με διοικητικές ή δικαστικές αποφάσεις πρέπει ομοίως να εκτελούνται υπό τον έλεγχο της δημόσιας αρχής.»

13. Κατά το άρθρο 8, παράγραφος 7, «[τ]α κράτη μέλη καθορίζουν τους όρους υπό τους οποίους επιτρέπεται η επεξεργασία του εθνικού αναγνωριστικού αριθμού ταυτότητας ή άλλων γενικότερων αναγνωριστικών της ταυτότητας στοιχείων».

14. Κατά το άρθρο 14, «[τ]α κράτη μέλη αναγνωρίζουν στο πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα το δικαίωμα:

- α) τουλάχιστον στις περιπτώσεις του άρθρου 7, στοιχεία ε' και στ', να αντιτάσσεται ανά πάσα στιγμή, για επιτακτικούς και νόμιμους λόγους σχετικούς με την προσωπική του κατάσταση, στην επεξεργασία των δεδομένων που το αφορούν, εκτός εάν στην εθνική νομοθεσία ορίζεται άλλως. Σε περίπτωση αιτιολογημένης αντίταξης, η επεξεργασία δεν μπορεί πλέον να αφορά τα δεδομένα αυτά·

[...]».

15. Η οδηγία καταργήθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679³. Αυτός τέθηκε σε ισχύ στις 24 Μαΐου 2016. Πάντως, ο νέος κανονισμός θα τεθεί σε εφαρμογή από τις 25 Μαΐου 2018 και έπειτα.

B. Εθνικό δίκαιο

16. Το άρθρο 7 του Fizisko personu datu aizsardzības likums (νόμου περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) είναι διατυπωμένο κατά παρόμοιο τρόπο με το άρθρο 7 της οδηγίας. Ορίζει ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται, εκτός αν νόμος ορίζει άλλως, μόνον εφόσον συντρέχει μία τουλάχιστον από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- 1) Το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα έχει δώσει τη συγκατάθεσή του·
- 2) η επεξεργασία των δεδομένων απορρέει από συμβατικές υποχρεώσεις που έχει αναλάβει το ως άνω πρόσωπο ή, κατόπιν αιτήσεώς του, η εν λόγω επεξεργασία είναι απαραίτητη για τη σύναψη της συμβάσεως·
- 3) η επεξεργασία των δεδομένων είναι απαραίτητη για την τήρηση εκ του νόμου υποχρεώσεως του υπευθύνου της επεξεργασίας·
- 4) η επεξεργασία των δεδομένων είναι απαραίτητη για τη διαφύλαξη ζωτικών συμφερόντων του ως άνω προσώπου, περιλαμβανομένων της ζωής και της υγείας του·
- 5) η επεξεργασία των δεδομένων είναι απαραίτητη για την επιτέλεση έργου δημοσίου συμφέροντος ή εμπόπτοντος στην άσκηση δημοσίας εξουσίας η οποία έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο της επεξεργασίας ή στον τρίτο στον οποίο ανακοινώνονται τα δεδομένα·

3 — Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ 2016, L 119, σ. 1).

- 6) η επεξεργασία των δεδομένων είναι απαραίτητη για την επίτευξη του εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας ή ο τρίτος στον οποίο ανακοινώνονται τα δεδομένα, χωρίς να θίγονται τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα.

III. Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

17. Τον Δεκέμβριο του 2012 συνέβη στη Ρίγα τροχαίο ατύχημα. Οδηγός ταξί είχε σταθμεύσει το όχημά του στην άκρη του οδοστρώματος. Τη στιγμή που τρόλεϊ το οποίο ανήκε στη Rīgas satiksme περνούσε δίπλα από το ταξί, ο επιβάτης του ταξί άνοιξε την πόρτα, η οποία γρατζούνισε το τρόλεϊ και του προξένησε φθορές. Λόγω του ατυχήματος κινήθηκε διοικητική διαδικασία. Συντάχθηκε σχετική έκθεση, με την οποία βεβαιώθηκε η τέλεση διοικητικής παραβάσεως.

18. Αρχικά, δεδομένου ότι υπαίτιος του εν λόγω ατυχήματος θεωρήθηκε ο οδηγός του ταξί, η Rīgas satiksme αξίωσε αποζημίωση από την ασφαλιστική εταιρία που κάλυπτε την αστική ευθύνη του κυρίου του οχήματος. Ωστόσο, η ασφαλιστική εταιρία ενημέρωσε τη Rīgas satiksme ότι δεν θα της καταβάλει αποζημίωση επειδή για το ατύχημα δεν ευθυνόταν ο οδηγός αλλά ο επιβάτης του ταξί, τον οποίο η Rīgas satiksme μπορούσε να εναγάγει.

19. Η Rīgas satiksme υπέβαλε αίτηση στο Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas birojs (γραφείο αρμόδιο για τη βεβαίωση διοικητικών παραβάσεων σχετικών με τροχαία ατυχήματα υπαγόμενο στην αστυνομική διεύθυνση ασφάλειας της περιφέρειας της Ρίγας, στο εξής: αστυνομία). Ζήτησε πληροφορίες σχετικά με το πρόσωπο στο οποίο επιβλήθηκε διοικητική κύρωση λόγω του ατυχήματος. Ειδικότερα, ζήτησε το ονοματεπώνυμο, τον αριθμό δελτίου ταυτότητας και τη διεύθυνση κατοικίας του επιβάτη του ταξί, καθώς και αντίγραφα των εγγράφων στα οποία περιλαμβάνονταν οι διευκρινίσεις που είχαν παράσχει σχετικά με τις συνθήκες του ατυχήματος τόσο ο οδηγός όσο και ο επιβάτης του ταξί. Η Rīgas satiksme ανέφερε στην αστυνομία ότι επρόκειτο να χρησιμοποιήσει τις ζητηθείσες πληροφορίες μόνο για να ασκήσει αγωγή κατά του προσώπου αυτού.

20. Η αστυνομία δέχθηκε μόνον εν μέρει το αίτημα της Rīgas satiksme. Της γνωστοποίησε μόνο το ονοματεπώνυμο του επιβάτη του ταξί. Αρνήθηκε να της ανακοινώσει τον αριθμό δελτίου ταυτότητας και τη διεύθυνση κατοικίας του προσώπου αυτού. Ούτε παρέσχε στη Rīgas satiksme τις διευκρινίσεις που είχαν παράσχει τα πρόσωπα που είχαν εμπλακεί στο ατύχημα.

21. Στην απόφασή της, η αστυνομία σημείωσε ότι τα έγγραφα που περιλαμβάνονται στον φάκελο ο οποίος σχηματίζεται στο πλαίσιο διοικητικής διαδικασίας επιβολής κυρώσεων μπορούν να χορηγηθούν μόνο σε όσους έλαβαν μέρος στη διαδικασία. Η Rīgas satiksme δεν έλαβε μέρος. Εξάλλου, όσον αφορά τον αριθμό δελτίου ταυτότητας και τη διεύθυνση κατοικίας, η Datu valsts inspekcija (λετονική αρχή προστασίας δεδομένων) απαγορεύει την παροχή τέτοιου είδους πληροφοριών οι οποίες αφορούν φυσικά πρόσωπα.

22. Σύμφωνα με το άρθρο 261 του Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss (λετονικού κώδικα διοικητικών παραβάσεων), στο πλαίσιο των διοικητικών διαδικασιών επιβολής κυρώσεων, πρόσωπο δύναται, κατόπιν ρητού αιτήματός του, να χαρακτηριστεί ως ο παθών. Κατά την επίμαχη διοικητική διαδικασία, η Rīgas satiksme δεν άσκησε το δικαίωμά της να της αναγνωριστεί η ιδιότητα του παθόντος.

23. Η Rīgas satiksme άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως της αστυνομίας για τον λόγο ότι η τελευταία αρνήθηκε να της αποκαλύψει τον αριθμό δελτίου ταυτότητας και τη διεύθυνση κατοικίας του επιβάτη του ταξί.

24. Με απόφαση της 16ης Μαΐου 2014, το Administratīvā rajona tiesa (πρωτοβάθμιο διοικητικό δικαστήριο, Λετονία) δέχθηκε την προσφυγή της Rīgas satiksme. Διέταξε την αστυνομία να παράσχει τις πληροφορίες που είχαν ζητηθεί, ήτοι τον αριθμό δελτίου ταυτότητας και τη διεύθυνση κατοικίας του επιβάτη του ταξί.

25. Η αστυνομία άσκησε αναίρεση κατ' αυτής της αποφάσεως ενώπιον του Augstākā tiesa (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Λετονία), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου στην υπό κρίση υπόθεση. Αρχικά, το αιτούν δικαστήριο ζήτησε γνωμοδότηση από τη λετονική αρχή προστασίας δεδομένων. Η αρχή αυτή σημείωσε ότι, στη συγκεκριμένη υπόθεση, τα δεδομένα δεν μπορούσαν να παρασχεθούν βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 6, του νόμου περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθόσον στον κώδικα διοικητικών παραβάσεων απαριθμούνται τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα στα οποία η αστυνομία δύναται να αποστέλλει πληροφορίες αφορώσες συγκεκριμένη υπόθεση. Έτσι, η γνωστοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σχετικών με διοικητική διαδικασία επισύρουσα κυρώσεις μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο βάσει των παραγράφων 3 και 5 του εν λόγω άρθρου. Επιπλέον, το άρθρο 7 του νόμου αυτού δεν υποχρεώνει τον υπεύθυνο της επεξεργασίας (εν προκειμένω, την αστυνομία) να προβεί στην επεξεργασία των δεδομένων: απλώς του το *επιτρέπει*.

26. Η λετονική αρχή προστασίας δεδομένων σημείωσε επίσης ότι η Rīgas satiksme μπορούσε να αποκτήσει τις εν λόγω πληροφορίες με άλλους τρόπους: είτε μέσω υποβολής αιτιολογημένης αιτήσεως στο Iedzīvotāju reģistrs (ληξιαρχείο) είτε καταθέτοντας αίτηση ενώπιον των δικαστηρίων, σύμφωνα με τα άρθρα 98, 99 και 100 του Civilprocesa likums (λετονικού νόμου περί πολιτικής δικονομίας), για την παροχή αποδεικτικών στοιχείων. Τότε, το επιληφθέν δικαστήριο θα μπορούσε να διατάξει την αστυνομία να ανακοινώσει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία η Rīgas satiksme χρειάζεται για να εναγάγει το συγκεκριμένο πρόσωπο.

27. Το αιτούν δικαστήριο εκφράζει αμφιβολίες ως προς τους εναλλακτικούς τρόπους αποκτήσεως δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στους οποίους παραπέμπει η λετονική αρχή προστασίας δεδομένων. Αν στο ληξιαρχείο κατατεθεί αίτηση όπου θα αναφέρεται μόνο το ονοματεπώνυμο του επιβάτη του ταξί, το ονοματεπώνυμο αυτό ενδέχεται να αντιστοιχεί σε πολλά άτομα. Επομένως, η ταυτοποίηση του συγκεκριμένου προσώπου θα μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω πρόσθετων δεδομένων, όπως αυτά που ζητούνται εν προκειμένω (δηλαδή, ο αριθμός δελτίου ταυτότητας και η διεύθυνση κατοικίας). Επιπλέον, η λετονική αρχή προστασίας δεδομένων παραπέμπει σε διατάξεις του νόμου περί πολιτικής δικονομίας σχετικά με την παροχή αποδεικτικών στοιχείων. Σύμφωνα με το άρθρο 128 του νόμου περί πολιτικής δικονομίας, κατά την κατάθεση σχετικής αιτήσεως πρέπει να αναφέρονται το όνομα και ο αριθμός δελτίου ταυτότητας (αν αυτός είναι γνωστός) του καθού η αίτηση καθώς και ο νόμιμος τόπος κατοικίας του, όπως αυτός αναγράφεται στο δημοτολόγιο, ή, ελλείψει των προηγούμενων, η διεύθυνση που έχει οριστεί ως τόπος επιδόσεων. Κατά συνέπεια, ο αιτών θα πρέπει οπωσδήποτε να γνωρίζει τον τόπο κατοικίας του καθού.

28. Επομένως, κατά το αιτούν δικαστήριο, οι εναλλακτικοί τρόποι αποκτήσεως των απαραίτητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι είτε ασαφείς είτε αναποτελεσματικοί. Συνεπώς, προκειμένου να επιδιώξει την ικανοποίηση των εννόμων συμφερόντων της, η Rīgas satiksme μπορεί να χρειάζεται να αποκτήσει από την αστυνομία τα ζητούμενα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

29. Το αιτούν δικαστήριο διατυπώνει επίσης αμφιβολίες σχετικά με την ερμηνεία του όρου «απαραίτητη» στο άρθρο 7, στοιχείο στ', και θεωρεί ότι η ερμηνευτική αυτή διευκρίνιση έχει καθοριστική σημασία για την έκβαση της κύριας δίκης.

30. Για τους λόγους αυτούς, το Augstākās tiesas, Administratīvo lietu departaments (Ανώτατο Δικαστήριο, τμήμα διοικητικών διαφορών, Λετονία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Πρέπει να γίνει δεκτό ότι η έκφραση “είναι απαραίτητη για την επίτευξη του εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει [...] ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα” του άρθρου 7, στοιχείο στ’, της οδηγίας 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, έχει την έννοια ότι η διεύθυνση δημόσιας ασφάλειας οφείλει να γνωστοποιήσει στη Rīgas satiksme τα ζητηθέντα από αυτήν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία χρειάζεται προκειμένου να ασκήσει αγωγή; Ασκεί επιρροή στην απάντηση που πρέπει να δοθεί στο ερώτημα αυτό το γεγονός ότι, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, ο επιβάτης του ταξί του οποίου τα δεδομένα επιδιώκει να αποκτήσει η Rīgas satiksme ήταν ανήλικος κατά τον χρόνο του ατυχήματος;»

31. Γραπτές παρατηρήσεις υπέβαλαν η Rīgas satiksme, η Επιτροπή καθώς και η Τσεχική, η Ισπανική, η Λετονική, η Αυστριακή και η Πορτογαλική Κυβέρνηση. Κατά την επ’ ακροατηρίου συζήτηση, η οποία διεξήχθη στις 24 Νοεμβρίου 2016, ανέπτυξαν προφορικώς τις παρατηρήσεις τους η Επιτροπή και η Λετονική Κυβέρνηση.

IV. Εκτίμηση

32. Ουσιαστικά, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν, σύμφωνα με την οδηγία, ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει *υποχρέωση* ανακοινώσεως των δεδομένων που καθιστούν δυνατή την ταυτοποίηση προσώπου το οποίο φέρεται ότι είναι ο υπαίτιος διοικητικής παραβάσεως, έτσι ώστε η Rīgas satiksme να μπορέσει να εναγάγει το πρόσωπο αυτό.

33. Η συνοπτική απάντησή μου στο συγκεκριμένο αυτό ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου είναι αρνητική. Η ίδια η οδηγία δεν επιβάλλει καμία τέτοια υποχρέωση. Απλώς παρέχει δυνατότητα (υπό την έννοια της άδειας ή της εξουσιοδοτήσεως) να γίνει αυτό, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Η εκ του νόμου *δυνατότητα* τελέσεως συγκεκριμένης πράξεως αποτελεί χωριστή κατηγορία σε σχέση με την *υποχρέωση* τελέσεως της πράξεως αυτής.

34. Πάντως, με βάση τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υποθέσεως, το ζήτημα δεν λήγει εδώ. Τουλάχιστον εν μέρει, ήτοι, όσον αφορά τις πληροφορίες που όντως παρασχέθηκαν, το Δικαστήριο καλείται επίσης να καθορίσει τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 7, στοιχείο στ’, της οδηγίας καθώς και τον χαρακτήρα και το περιεχόμενο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εκείνος που ζητεί τα εν λόγω δεδομένα μπορεί να αποκτήσει κατ’ εφαρμογήν της διατάξεως αυτής.

35. Επομένως, οι παρούσες προτάσεις έχουν την ακόλουθη διάρθρωση: πρώτον, θα διευκρινίσω για ποιους λόγους, κατά την άποψή μου, η οδηγία δεν συνεπάγεται υποχρέωση του φορέα που διαθέτει τις πληροφορίες να τις ανακοινώσει (Τμήμα Α). Δεύτερον, προκειμένου να δοθεί στο αιτούν δικαστήριο πλήρης και χρήσιμη απάντηση όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, θα εκθέσω την άποψή μου ως προς τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 7, στοιχείο στ’, της οδηγίας, καθώς και ως προς το περιεχόμενο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που μπορούν να ανακοινωθούν εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές (Τμήμα Β).

A. Υποχρέωση γνωστοποίησης

36. Το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν, *βάσει* του άρθρου 7, στοιχείο στ’, της οδηγίας, δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα *πρέπει* να γνωστοποιούνται για τους σκοπούς ασκήσεως αγωγής. Με άλλα λόγια, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν, αυτή καθ’ εαυτήν, η οδηγία επιβάλλει υποχρέωση ανακοινώσεως αυτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

37. Φρονώ ότι ουδεμία τέτοια υποχρέωση συνάγεται από την ίδια την οδηγία. Τούτο προκύπτει αδιαμφισβήτητα τόσο από το κείμενο και την όλη οικονομία όσο και από τον ίδιο τον σκοπό της οδηγίας.

38. Αρχής γενομένης από την όλη οικονομία και τη λογική της οδηγίας, ο βασικός κανόνας που τη διέπει είναι ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν πρέπει, γενικώς, να υφίστανται επεξεργασία, έτσι ώστε να διασφαλίζεται υψηλό επίπεδο προστασίας του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή⁴. Επομένως, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει, ως εκ της φύσεώς της, να πραγματοποιείται μόνο κατ' εξαίρεση.

39. Το άρθρο 7 συμβαδίζει με αυτή τη λογική. Στο συγκεκριμένο άρθρο παρατίθεται κατάλογος εξαιρέσεων από τον βασικό κανόνα, όπου η επεξεργασία είναι σύννομη υπό ορισμένες αυστηρώς καθορισμένες προϋποθέσεις. Επομένως, οι κατηγορίες που απαριθμούνται στο άρθρο 7 αποτελούν τις εξαιρέσεις από τον γενικό κανόνα.

40. Σε αυτό το πλαίσιο, το κείμενο του άρθρου 7 επιβεβαιώνει σαφώς ότι οι απαριθμούμενες κατηγορίες πρέπει να αντιμετωπίζονται απλώς ως ευχέρεια ή δυνατότητα επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και όχι ως υποχρέωση, όταν τα πραγματικά περιστατικά εμπίπτουν σε μία εκ των νομικών εξαιρέσεων. Κατά την εν λόγω διάταξη, «[τ]α κράτη μέλη προβλέπουν ότι επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα *μπορεί* να γίνεται *μόνον* εάν [...]»⁵. Η ορολογία αυτή, η οποία χρησιμοποιείται και στις λοιπές γλωσσικές αποδόσεις⁶, καθιστά σαφές ότι οι εξαιρέσεις που εισάγει το άρθρο 7 είναι πράγματι εξαιρέσεις. Δεν μπορούν να ερμηνευθούν ως υποχρέωση επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

41. Το γεγονός ότι τουλάχιστον ορισμένες από τις εξαιρέσεις του άρθρου 7 έχουν άμεσο αποτέλεσμα⁷ δεν μεταβάλλει το προηγούμενο συμπέρασμά μου. Αυτές καθ' εαυτές, δεν δημιουργούν δικαίωμα αποκτήσεως των πληροφοριών για τα πρόσωπα που τις ζητούν ούτε αντίστοιχη υποχρέωση αυτών που τις κατέχουν να τις ανακοινώσουν. Αντιθέτως, το άρθρο 7 θεσπίζει τους γενικούς κανόνες βάσει των οποίων ο υπεύθυνος επεξεργασίας δύναται να αποφασίσει αν, πώς και σε ποια έκταση *μπορεί* να επεξεργαστεί τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχει στην κατοχή του.

42. Τέλος, ο γενικός σκοπός της οδηγίας είναι η θέσπιση κοινών ορίων ως προς την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην Ένωση. Οι συγκεκριμένοι επιμέρους λόγοι που επιβάλλουν την επεξεργασία προβλέπονται, κατά κανόνα, στο εθνικό δίκαιο ή σε άλλες νομικές πράξεις της Ένωσης. Με άλλα λόγια, η οδηγία θέτει τα όρια επεξεργασίας των δεδομένων, αλλά δεν προτρέπει προς τούτο.

43. Έτσι, από το κείμενο, την όλη οικονομία, τη λογική και τον σκοπό της οδηγίας είναι σαφέστατο ότι το άρθρο 7, στοιχείο στ', της οδηγίας αυτής δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, αυτό καθ' εαυτό, επιβάλλει *υποχρέωση* γνωστοποιήσεως δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

44. Υπό τη μορφή ευρύτερης και συμπληρωματικής παρατηρήσεως, μπορεί να προστεθεί ότι παρόμοια δομή υπάρχει και σε άλλους τομείς του δικαίου της Ένωσης όπου πράξεις του παραγωγού δικαίου της Ένωσης άπτονται, άμεσα ή έμμεσα, των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

4 — Βλ., για παράδειγμα, αποφάσεις της 24ης Νοεμβρίου 2011, Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito (C-468/10 και C-469/10, EU:C:2011:777, σκέψη 25), και της 13ης Μαΐου 2014, Google Spain και Google (C-131/12, EU:C:2014:317, σκέψη 66).

5 — Η υπογράμμιση δική μου.

6 — Για παράδειγμα, στη γαλλική γλώσσα «[...] le traitement de données à caractère personnel ne peut être effectué que si [...]», στη γερμανική γλώσσα «[...] die Verarbeitung personenbezogener Daten lediglich erfolgen darf [...]», στην ιταλική γλώσσα «[...] il trattamento dei dati personali può essere effettuato soltanto quando [...]», στην ισπανική γλώσσα «[...] el tratamiento de datos personales sólo pueda efectuarse si [...]» και στην τσεχική γλώσσα «[...] zpracování osobních údajů může být provedeno pouze pokud [...]».

7 — Βλ., όσον αφορά το άρθρο 7, στοιχείο στ', απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2011, Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito (C-468/10 και C-469/10, EU:C:2011:777, σκέψη 52)· όσον αφορά το άρθρο 7, στοιχεία γ' και ε', απόφαση της 20ής Μαΐου 2003, Österreichischer Rundfunk κ.λπ. (C-465/00, C-138/01 και C-139/01, EU:C:2003:294, σκέψεις 99 έως 101).

45. Για παράδειγμα, η οδηγία 2002/58/EK σχετικά με την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών⁸, η οποία συμπληρώνει την οδηγία 95/46 όσον αφορά τον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, επίσης δεν προβλέπει υποχρέωση γνωστοποιήσεως. Με την απόφαση Promusicae το Δικαστήριο κατέστησε σαφές ότι η οδηγία 2002/58 δεν απαγορεύει στα κράτη μέλη να προβλέπουν υποχρέωση γνωστοποιήσεως δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο αστικής δίκης ούτε τα υποχρεώνει να το πράξουν⁹. Κατά συνέπεια, στο κράτος μέλος απόκειται να αποφασίσει επ' αυτού του ζητήματος. Δεν αποτελεί αναγκαία συνέπεια του δικαίου της Ένωσης.

46. Ομοίως, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι άλλες οδηγίες¹⁰, οι οποίες άπτονται των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αλλά κυρίως αποσκοπούν στη διασφάλιση αποτελεσματικής προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας στην κοινωνία της πληροφορίας¹¹, επίσης δεν απαιτούν από τα κράτη μέλη να προβλέπουν υποχρέωση παροχής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στο πλαίσιο πολιτικής δίκης¹².

B. Δυνατότητα γνωστοποιήσεως

47. Όπως σημειώνει το αιτούν δικαστήριο, στην αναιρεσίβλητη όντως παρασχέθηκαν *ορισμένα* δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα: το όνομα και το επώνυμο του συγκεκριμένου προσώπου. Κατά τα λοιπά, η αίτησή της απορρίφθηκε. Τούτο, κατά πάσα πιθανότητα, συνέβη λόγω της εθνικής νομοθεσίας.

48. Επομένως, και όσον αφορά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που πράγματι γνωστοποιήθηκαν, καθοριστικής σημασίας είναι το ζήτημα αν η ανακοίνωση αυτή είναι ή όχι σύμφωνη με το άρθρο 7 της οδηγίας.

49. Πάντως, επιβάλλεται να καταστεί σαφές ότι το επόμενο τμήμα των παρουσών προτάσεων αφορά τη *δυνατότητα* γνωστοποιήσεως δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο μιας πραγματικής κατάστασεως όπως αυτή της κύριας δίκης, *υπό την προϋπόθεση* ότι η εθνική νομοθεσία προβλέπει νομική βάση για τέτοιου είδους γνωστοποίηση. Με άλλα λόγια, ποια είναι τα όρια που θέτει το δίκαιο της Ένωσης όσον αφορά τη γνωστοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε αυτή την κατάσταση; Αν το εθνικό δίκαιο προβλέπει τη γνωστοποίηση σε μια τέτοια κατάσταση, συνάδει η γνωστοποίηση αυτή με το άρθρο 7, στοιχείο στ', της οδηγίας;

50. Κατά την άποψή μου, σε μια κατάσταση όπως αυτή της κύριας δίκης, η παροχή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε έκταση και σε βαθμό τέτοιο ώστε να δίνεται στον ζημιωθέντα η δυνατότητα να ασκήσει αγωγή είναι πλήρως συμβατή με το άρθρο 7, στοιχείο στ'.

8 — Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (ΕΕ 2002, L 201, σ. 37).

9 — Βλ. απόφαση της 29ης Ιανουαρίου 2008 (C-275/06, EU:C:2008:54, σκέψεις 54 έως 55).

10 — Βλ. οδηγία 2000/31/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά (ΕΕ 2000, L 178, σ. 1)· οδηγία 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ 2001, L 167, σ. 10)· οδηγία 2004/48/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΕΕ 2004, L 157, σ. 45).

11 — Το Δικαστήριο επέμεινε ιδίως, αφενός, στο γεγονός ότι η προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας την οποία διασφαλίζουν οι εν λόγω οδηγίες δεν μπορεί να επηρεάσει τις επιταγές προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και, αφετέρου, την ανάγκη συγκεράσεως των επιταγών προστασίας των διαφόρων θεμελιωδών δικαιωμάτων: βλ. απόφαση της 29ης Ιανουαρίου 2008, Promusicae (C-275/06, EU:C:2008:54, σκέψεις 57 και 65).

12 — Βλ. απόφαση της 29ης Ιανουαρίου 2008, Promusicae (C-275/06, EU:C:2008:54, σκέψη 70).

51. Επομένως, σε αυτό το τμήμα των προτάσεών μου, θα εξετάσω πρώτα την κατάλληλη νομική βάση για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με την οδηγία στο πλαίσιο παρόμοιας πραγματικής καταστάσεως. Ακολουθώντας, θα εκθέσω την άποψή μου ως προς τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 7, στοιχείο στ', της οδηγίας. Τέλος, θα εξετάσω την υπό κρίση υπόθεση υπό το πρίσμα των προϋποθέσεων αυτών.

1. Η κατάλληλη νομική βάση σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας

52. Ένα προκαταρκτικό ζήτημα, το οποίο αποτέλεσε αντικείμενο συζητήσεως, τόσο στις γραπτές όσο και στις προφορικές παρατηρήσεις, είναι το ποιο στοιχείο στο άρθρο 7 της οδηγίας έχει εφαρμογή σε μια πραγματική κατάσταση όπως αυτή της κύριας δίκης.

53. Οι περισσότεροι από τους μετέχοντες στη διαδικασία επικαλούνται το άρθρο 7, στοιχείο στ', στο οποίο παραπέμπει το αιτούν δικαστήριο. Πάντως, η Αυστριακή Κυβέρνηση με τις γραπτές της παρατηρήσεις υποστήριξε ότι το άρθρο 7, στοιχείο στ', δεν αποτελεί την ορθή νομική βάση, ακόμη και για τους σκοπούς ασκήσεως αγωγής. Τούτο επειδή ο τρόπος με τον οποίο εκτίθεται ο λόγος επεξεργασίας των δεδομένων είναι πολύ αφηρημένος και γενικός. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να δικαιολογήσει τέτοιου είδους επέμβαση στο δικαίωμα προστασίας των δεδομένων.

54. Στις γραπτές της παρατηρήσεις, η Επιτροπή επικεντρώθηκε στο άρθρο 7, στοιχείο στ'. Πάντως, με τις προφορικές της παρατηρήσεις υπονόησε ότι επεξεργασία όπως αυτή στην υπόθεση της κύριας δίκης θα μπορούσε επίσης να εμπίπτει στο άρθρο 7, στοιχείο γ' ή στοιχείο ε', της οδηγίας.

55. Το άρθρο 7 της οδηγίας εκθέτει διαφορετικές νομικές βάσεις για τη νόμιμη επεξεργασία δεδομένων, διακρίνοντας μεταξύ έξι σεναρίων. Για να μπορέσουν τα δεδομένα να υποστούν επεξεργασία, θα πρέπει να υπάγονται τουλάχιστον σε μία από τις κατηγορίες του άρθρου 7. Πάντως, είναι σαφές ότι το πεδίο εφαρμογής και η ratio των διατάξεων αυτών διαφέρουν μεταξύ τους.

56. Σε ένα ευρύτερο, γενικό πλαίσιο, το άρθρο 7 περιλαμβάνει τρεις κατηγορίες εξαιρέσεων, όπου η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θεωρείται σύννομη: πρώτον, όταν το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα έχει δώσει τη συγκατάθεσή του (άρθρο 7, στοιχείο α')· δεύτερον, όταν, μέχρι ορισμένου βαθμού, τεκμαίρονται έννομα συμφέροντα του υπευθύνου της επεξεργασίας ή τρίτων (άρθρο 7, στοιχεία β' έως ε')· και, τρίτον, όταν όχι μόνο υφίστανται αντικρουόμενα έννομα συμφέροντα, αλλά αυτά προέχουν σε σχέση με τα έννομα συμφέροντα ή τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα (άρθρο 7, στοιχείο στ').

57. Έτσι, το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 7, στοιχείο στ', είναι, ασφαλώς, ευρύτερο από αυτό του άρθρου 7, στοιχείο γ' ή στοιχείο ε'. Το πρώτο δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένες νομικές ή πραγματικές περιστάσεις αλλά οριοθετείται πολύ πιο γενικά. Ωστόσο, η εφαρμογή του είναι πιο αυστηρή επειδή εξαρτάται από την ύπαρξη εννόμων συμφερόντων του υπευθύνου της επεξεργασίας ή τρίτου, τα οποία προέχουν των συμφερόντων του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα, κάτι το οποίο δεν απαιτείται για την εφαρμογή του άρθρου 7, στοιχείο γ' ή στοιχείο ε'.

58. Πάντως, πέραν των θεωρητικών συζητήσεων, δύο είναι τα σημεία που χρήζουν επισημάνσεως. Πρώτον, οι εξαιρέσεις του άρθρου 7 δεν αποκλείουν η μία την άλλη. Έτσι, για τα ίδια πραγματικά περιστατικά θα μπορούν να ισχύουν δύο ή, πιθανώς, και τρεις εξαιρέσεις¹³. Δεύτερον, παρά τις μεταξύ τους μικρές διαφοροποιήσεις στη διατύπωση, η πρακτική διαφορά στην εφαρμογή τους θα είναι, κατά πάσα πιθανότητα, αμελητέα, υπό την προϋπόθεση ότι υφίσταται σαφώς θεμελιωμένο και αξιόπιστο έννομο συμφέρον.

13 — Συναφώς, ο κανονισμός 2016/679 είναι ακόμη πιο συγκεκριμένος. Το άρθρο 6, παράγραφος 1, το οποίο αντικαθιστά το άρθρο 7 της οδηγίας, ορίζει ότι «[η] επεξεργασία είναι σύννομη μόνο εάν και εφόσον ισχύει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις: [...]» (η υπογράμμιση δική μου).

59. Έχοντας κατά νου αυτές τις επιφυλάξεις, αλλά σεβόμενος το εθνικό δικαστήριο –το οποίο έχει πλήρη γνώση των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως και του εθνικού δικαίου όπως αυτό παρατίθεται στο ερώτημά του και εκτιμά ότι εφαρμοστέα εξαίρεση είναι αυτή του άρθρου 7, στοιχείο στ', της οδηγίας– φρονώ ότι το Δικαστήριο θα πρέπει να προχωρήσει στην ανάλυσή του επ' αυτής της βάσεως.

2. Οι προϋποθέσεις και το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 7, στοιχείο στ', της οδηγίας

60. Το άρθρο 7, στοιχείο στ', προβλέπει σωρευτικώς δύο προϋποθέσεις. Για να είναι σύννομη η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να πληρούνται αμφότερες: πρώτον, η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι *απαραίτητη* για την επίτευξη του *εννόμου συμφέροντος* που επιδιώκει ο υπεύθυνος της επεξεργασίας ή τρίτος στον οποίο ανακοινώνονται τα δεδομένα. Δεύτερον, τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα *δεν πρέπει να προέχουν* των συμφερόντων αυτών¹⁴.

61. Η δεύτερη προϋπόθεση αφορά τη στάθμιση των σχετικών συμφερόντων. Για διδακτικούς σκοπούς, η πρώτη προϋπόθεση μπορεί, στην πράξη, να χωριστεί σε δύο επιμέρους προϋποθέσεις: αφενός, σε αυτό καθ' εαυτό το έννομο συμφέρον και, αφετέρου, στον αναγκαίο χαρακτήρα της επεξεργασίας, ήτοι σε μια μορφή αναλογικότητας.

62. Συνεπώς, για τους σκοπούς του άρθρου 7, στοιχείο στ', πρέπει να συντρέχουν τρεις όροι: η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος το οποίο δικαιολογεί την επεξεργασία (α)· η υπεροχή αυτού του συμφέροντος έναντι των δικαιωμάτων και των συμφερόντων του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα (στάθμιση συμφερόντων) (β)· και η αναγκαιότητα επεξεργασίας για την πραγμάτωση των εννόμων συμφερόντων (γ).

α) Έννομο συμφέρον

63. Πρώτον, σύμφωνα με το άρθρο 7, στοιχείο στ', η επεξεργασία εξαρτάται από την ύπαρξη εννόμων συμφερόντων του υπευθύνου επεξεργασίας ή τρίτου.

64. Η οδηγία δεν παραθέτει ορισμό των εννόμων συμφερόντων¹⁵. Ως εκ τούτου, στον υπεύθυνο επεξεργασίας ή στον εκτελούντα την επεξεργασία απόκειται να αποφασίσουν, υπό την επίβλεψη των εθνικών δικαστηρίων, αν υφίσταται θεμιτός σκοπός ο οποίος δικαιολογεί την επέμβαση στην ιδιωτική ζωή.

65. Το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι η διαφάνεια¹⁶ ή η προστασία της περιουσίας, της υγείας και της οικογενειακής ζωής¹⁷ συνιστούν έννομα συμφέροντα. Η έννοια των εννόμων συμφερόντων είναι αρκετά εύπλαστη ώστε να μπορεί να συμπεριλάβει και άλλου είδους στοιχεία. Δεν έχω την παραμικρή αμφιβολία ότι το συμφέρον που έχει τρίτος να αποκτήσει τις προσωπικές πληροφορίες προσώπου το οποίο επέφερε ζημία στην περιουσία του ώστε να εναγάγει το πρόσωπο αυτό για αποζημίωση χαρακτηρίζεται ως έννομο συμφέρον.

14 — Βλ. απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2011, Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito (C-468/10 και C-469/10, EU:C:2011:777, σκέψη 38).

15 — Βλ. γνωμοδότηση 06/2014 της ομάδας εργασίας προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων του άρθρου 29 σχετικά με την «Έννοια των εννόμων συμφερόντων του υπευθύνου της επεξεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας 95/46» (844/14/EN WP 217).

16 — Απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, Volker und Markus Schecke και Eifert (C-92/09 και C-93/09, EU:C:2010:662, σκέψη 77).

17 — Απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2014, Rynėš (C-212/13, EU:C:2014:2428, σκέψη 34).

β) Στάθμιση συμφερόντων

66. Η δεύτερη προϋπόθεση αφορά τη στάθμιση μεταξύ δύο ομάδων αντιτιθέμενων συμφερόντων, ήτοι των συμφερόντων και των δικαιωμάτων του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα¹⁸ και των συμφερόντων του υπευθύνου της επεξεργασίας ή τρίτου. Η απαίτηση σταθμίσεως συνάγεται σαφώς τόσο από το άρθρο 7, στοιχείο στ', όσο και από το ιστορικό θεσπίσεως της οδηγίας. Όσον αφορά το κείμενο της οδηγίας, το άρθρο 7, στοιχείο στ', απαιτεί τα έννομα συμφέροντα του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα να μπορούν να σταθμιστούν με τα έννομα συμφέροντα του υπευθύνου της επεξεργασίας ή τρίτου. Το ιστορικό θεσπίσεως της οδηγίας επιβεβαιώνει ότι η στάθμιση συμφερόντων ήδη προβλεπόταν, υπό ελαφρώς διαφορετική μορφή, τόσο στην αρχική πρόταση της Επιτροπής¹⁹ όσο και στην τροποποιημένη πρότασή της μετά την πρώτη ανάγνωση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο²⁰.

67. Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η εφαρμογή του άρθρου 7, στοιχείο στ', επιτάσσει τη στάθμιση των εμπλεκόμενων αντίθετων δικαιωμάτων και συμφερόντων. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η σημασία των δικαιωμάτων που το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα αντλεί από τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη²¹. Η στάθμιση αυτή θα πρέπει να πραγματοποιείται κατά περίπτωση²².

68. Η στάθμιση αποτελεί το κλειδί για την ορθή εφαρμογή του άρθρου 7, στοιχείο στ'. Ακριβώς αυτή η λειτουργία καθιστά το άρθρο 7, στοιχείο στ', απολύτως διακριτό σε σχέση με τις λοιπές διατάξεις του άρθρου 7. Εξαρτάται δε πάντοτε από τις περιστάσεις κάθε επιμέρους περιπτώσεως. Για αυτούς τους λόγους το Δικαστήριο έχει επισημάνει ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να προδιαγράψουν με απόλυτο τρόπο, για ορισμένες κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το αποτέλεσμα της σταθμίσεως των αντιτιθέμενων δικαιωμάτων και συμφερόντων, αποκλείοντας διαφορετικό αποτέλεσμα λόγω των ειδικών περιστάσεων συγκεκριμένης περιπτώσεως²³.

69. Για να διενεργηθεί κατά τρόπο αποτελεσματικό η εν λόγω στάθμιση, πρέπει να ληφθούν δεόντως υπόψη, ιδίως, ο χαρακτήρας και η ευαισθησία των ζητούμενων δεδομένων, ο βαθμός δημοσιοποίησής τους²⁴ καθώς και η βαρύτητα του τελεσθέντος παραπτώματος. Ένα από τα στοιχεία που θα πρέπει, ενδεχομένως, να συνυπολογιστεί στο πλαίσιο της σταθμίσεως αυτής, και το οποίο είναι κρίσιμο για την προκειμένη υπόθεση, είναι η ηλικία του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα.

18 — Διάφορες διατάξεις της οδηγίας αποσκοπούν στην προστασία του προσώπου το οποίο αφορούν τα δεδομένα, είτε σε επίπεδο παροχής πληροφοριών σε αυτόν ή αυτήν (άρθρα 10 και 11) είτε σε επίπεδο προσβάσεώς του/της στα δεδομένα του/της (άρθρο 12). Το άρθρο 14 προβλέπει ειδικά το δικαίωμα του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα «[τ]ουλάχιστον στις περιπτώσεις του άρθρου 7, στοιχεία ε' και στ', να αντιτάσσεται ανά πάσα στιγμή, για επιτακτικούς και νόμιμους λόγους σχετικούς με την προσωπική του κατάσταση, στην επεξεργασία των δεδομένων που το αφορούν [...]».

19 — Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία του ατόμου κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα [COM(90) 314 τελικό].

20 — Τροποποιημένη πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί προστασίας των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ελεύθερης κυκλοφορίας αυτών [COM(92) 422 τελικό].

21 — Αποφάσεις της 24ης Νοεμβρίου 2011, Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito (C-468/10 και C-469/10, EU:C:2011:777, σκέψεις 38 και 40), και της 13ης Μαΐου 2014, Google Spain και Google (C-131/12, EU:C:2014:317, σκέψη 74).

22 — Απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2011, Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito (C-468/10 και C-469/10, EU:C:2011:777, σκέψη 40).

23 — Αποφάσεις της 24ης Νοεμβρίου 2011, Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito (C-468/10 και C-469/10, EU:C:2011:777, σκέψη 47), και της 19ης Οκτωβρίου 2016, Breyer (C-582/14, EU:C:2016:779, σκέψη 62).

24 — Απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2011, Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito (C-468/10 και C-469/10, EU:C:2011:777, σκέψη 44).

γ) Αναγκαιότητα

70. Όσον αφορά την αναγκαιότητα ή, τρόπον τινά, τη βασική αναλογικότητα, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, γενικώς, οι παρεκκλίσεις και οι περιορισμοί της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν πρέπει να υπερβαίνουν το αυστηρώς αναγκαίο μέτρο²⁵. Κατά συνέπεια, ο χαρακτήρας και η ποσότητα των δεδομένων που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη των σκοπών που επιδιώκουν τα επίμαχα έννομα συμφέροντα.

71. Η εξέταση της αναλογικότητας συνίσταται στην αξιολόγηση της σχέσεως μεταξύ των σκοπών και των επιλεγέντων μέσων. Τα επιλεγέντα μέσα δεν μπορούν να βαίνουν πέραν του αναγκαίου ορίου. Η λογική αυτή όμως λειτουργεί και αντίστροφα: τα επιλεγέντα μέσα *θα πρέπει να είναι ικανά* για την επίτευξη του δηλωθέντος σκοπού.

72. Στην πράξη, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, ο οποίος καλείται να αξιολογήσει την αναγκαιότητα, έχει δύο επιλογές. Είτε να μη γνωστοποιήσει *οποιαδήποτε* πληροφορία είτε, εφόσον αποφασίσει να προβεί στην επεξεργασία των πληροφοριών αυτών, να παράσχει *όλες τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες* για την επίτευξη των επίμαχων εννόμων συμφερόντων²⁶.

73. Πρώτον, το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', και η αιτιολογική σκέψη 28 της οδηγίας απαιτούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα να είναι κατάλληλα και συναφή προς τους επιδιωκόμενους στόχους και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγονται, αλλά και για τους οποίους υφίστανται επεξεργασία²⁷. Συνεπώς, από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ότι τα δεδομένα που ανακοινώνονται θα πρέπει επίσης να είναι *κατάλληλα και συναφή* για την πραγμάτωση των εννόμων συμφερόντων.

74. Δεύτερον, η κοινή λογική απαιτεί μια εύλογη προσέγγιση όσον αφορά τα δεδομένα που όντως πρέπει να υποστούν επεξεργασία. Σε όσους ζητούν δεδομένα πρέπει πράγματι να παρέχονται χρήσιμες και συναφείς πληροφορίες, οι οποίες τους είναι απαραίτητες και επαρκείς για την υπηρετήση των εννόμων συμφερόντων τους, χωρίς να χρειάζεται η υποβολή αιτήματος σε άλλον φορέα, ο οποίος ενδέχεται να έχει και αυτός στην κατοχή του τις πληροφορίες αυτές.

75. Για να χρησιμοποιήσω μια μεταφορά, η εφαρμογή του κριτηρίου της αναγκαιότητας δεν πρέπει να μετατρέπει την πραγμάτωση των εννόμων συμφερόντων σε καφκικού τύπου κινήγι θησαυρού, παρόμοιο, σε μεγάλο βαθμό, με επεισόδιο της τηλεοπτικής εκπομπής «Fort Boyard», όπου οι μετέχοντες στέλνονται από δωμάτιο σε δωμάτιο για να συλλέξουν επιμέρους στοιχεία προκειμένου να καταλάβουν πού, εν τέλει, πρέπει να φθάσουν.

76. Τέλος, επιβάλλεται να επαναληφθεί ότι το ακριβές περιεχόμενο των δεδομένων που θα γνωστοποιηθούν αποτελεί ζήτημα εθνικού δικαίου. Ασφαλώς, το εθνικό δίκαιο μπορεί επίσης να προβλέπει τη μερική μόνο γνωστοποίηση, η οποία, από μόνη της, θα είναι ανεπαρκής. Τούτο είναι όντως πιθανό. Το γεγονός ότι εθνική ρύθμιση δεν φαίνεται να έχει από πρακτικής απόψεως ιδιαίτερο νόημα δεν την καθιστά αυτοδικαίως ασύμβατη με το δίκαιο της Ένωσης, αρκεί η ρύθμιση αυτή να μένει εντός των κανονιστικών ορίων που αφορούν τα κράτη μέλη. Με τις παρούσες προτάσεις μου επισημαίνεται απλώς ότι το άρθρο 7, στοιχείο στ', της οδηγίας *δεν αντιτίθεται* στην πλήρη γνωστοποίηση όλων των πληροφοριών που απαιτούνται προκειμένου ένα πρόσωπο να επιδιώξει με αποτελεσματικό τρόπο ένα θεμιτό σκοπό, αρκεί να πληρούνται οι λοιπές προϋποθέσεις.

25 — Αποφάσεις της 9ης Νοεμβρίου 2010, Volker und Markus Schecke και Eifert (C-92/09 και C-93/09, EU:C:2010:662, σκέψη 86), και της 11ης Δεκεμβρίου 2014, Rynéš (C-212/13, EU:C:2014:2428, σκέψη 28).

26 — Λογικά, οι δύο αυτές επιλογές είναι επίσης διαθέσιμες όταν τα δεδομένα υποβάλλονται σε επεξεργασία βάσει οποιουδήποτε από τους λοιπούς λόγους που απαριθμούνται στο άρθρο 7.

27 — Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', έχει άμεσο αποτέλεσμα (απόφαση της 20ής Μαΐου 2003, Österreichischer Rundfunk κ.λπ., C-465/00, C-138/01 και C-139/01, EU:C:2003:294, σκέψεις 99 έως 101).

3. Εφαρμογή στην υπό κρίση υπόθεση

77. Έχοντας εκθέσει το συνολικό πλαίσιο της αναλύσεώς μου, θα προχωρήσω πλέον στην εξέταση της υπό κρίση υποθέσεως, επισημαίνοντας ότι η τελική απόφαση επαφίεται, φυσικά, στον εθνικό δικαστή, δεδομένου ότι αυτός γνωρίζει λεπτομερώς τόσο τα πραγματικά περιστατικά όσο και την εθνική νομοθεσία.

78. Η Rīgas Satiksme ζήτησε να της γνωστοποιήσει η αστυνομία τον αριθμό δελτίου ταυτότητας και τη διεύθυνση κατοικίας του επιβάτη του ταξί προκειμένου να ασκήσει αγωγή αποζημιώσεως για τις ζημίες που υπέστη.

79. Πρώτον, όπως ορθώς υποστηρίζουν η Τσεχική, η Ισπανική και η Πορτογαλική Κυβέρνηση, η επιδίωξη νομικής αξιώσεως, όπως αυτή στην κύρια δίκη, συνιστά έννομο συμφέρον κατά την έννοια του άρθρου 7, στοιχείο στ'.

80. Τούτο επιβεβαιώνεται επίσης από το άρθρο 8, παράγραφος 2, στοιχείο ε', της οδηγίας, το οποίο προβλέπει τη δυνατότητα επεξεργασίας ορισμένων ευαίσθητων δεδομένων όταν «[η] επεξεργασία αφορά δεδομένα τα οποία [...] είναι αναγκαία για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου». Εφόσον η άσκηση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου μπορεί κατά το άρθρο 8 να δικαιολογήσει την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, αδυνατώ να κατανοήσω για ποιον λόγο δεν θα μπορούσε, κατά μείζονα λόγο, να συνιστά έννομο συμφέρον το οποίο δικαιολογεί την επεξεργασία μη ευαίσθητων δεδομένων βάσει του άρθρου 7, στοιχείο στ'. Η ερμηνεία αυτή απορρέει επίσης από πραγματιστική προσέγγιση της οδηγίας υπό το πρίσμα των λοιπών πράξεων του παραγώγου δικαίου της Ένωσης (που προαναφέρθηκαν στις προτάσεις μου) οι οποίες αποσκοπούν στην εξισορρόπηση μεταξύ της ιδιωτικής ζωής και της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας²⁸.

81. Δεύτερον, όσον αφορά τη στάθμιση συμφερόντων, γενικά δεν αντιλαμβάνομαι για ποιον λόγο τα συμφέροντα που αφορούν τα θεμελιώδη δικαιώματα του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα προέχουν του ειδικού θεμιτού σκοπού του ζημιωθέντος για την άσκηση αγωγής. Ίσως είναι σκόπιμο να προστεθεί συναφώς ότι, στην πράξη, η αναιρεσίβλητη ζητεί απλώς να της παρασχεθεί η δυνατότητα ασκήσεως αγωγής. Υπ' αυτή την έννοια, αυτή καθ' εαυτήν η γνωστοποίηση των δεδομένων δεν επηρεάζει άμεσα τη νομική κατάσταση του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα.

82. Πάντως, όπως ορθώς επισημαίνει η Πορτογαλική Κυβέρνηση, ακριβώς στο στάδιο της σταθμίσεως θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ηλικία του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα.

83. Το αιτούν δικαστήριο όντως ερωτά σε ποιον βαθμό το γεγονός ότι ο επιβάτης του ταξί ήταν ανήλικος κατά τον χρόνο του ατυχήματος ασκεί επιρροή εν προκειμένω. Κατ' εμέ, και δεδομένων των συγκεκριμένων περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως, το γεγονός αυτό δεν ασκεί επιρροή.

84. Γενικά, το γεγονός ότι το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα είναι ανήλικο αποτελεί παράγοντα που όντως πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τη στάθμιση συμφερόντων. Ωστόσο, οι ειδικότερες ανησυχίες σχετικά με τους ανήλικους και η αυξημένη προστασία των ανηλίκων πρέπει να συνδέονται κατά τρόπο ευδιάκριτο με το είδος της επίμαχης επεξεργασίας δεδομένων. Αν δεν διαπιστωθεί με ποιον ακριβώς τρόπο η ανακοίνωση των δεδομένων στην υπό κρίση υπόθεση ενέχει κίνδυνο, για παράδειγμα, για τη βιολογική ή την ψυχική ανάπτυξη του παιδιού, αδυνατώ να κατανοήσω για ποιον λόγο το γεγονός ότι η ζημία προκλήθηκε από ανήλικο δύναται, επί της ουσίας, να συνεπάγεται απαλλαγή από την αστική ευθύνη.

28 — Βλ. σημείο 46 των παρούσων προτάσεων και υποσημειώσεις 10 έως 12.

85. Τέλος, αν η στάθμιση συμφερόντων οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι τα συμφέροντα του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα δεν προέχουν αυτών του προσώπου που ζητεί την ανακοίνωση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τίθεται το τελικό ζήτημα: αυτό της αναγκαιότητας και του περιεχομένου των πληροφοριών που πρέπει να γνωστοποιηθούν.

86. Πάλι, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να προσδιορίσει στην εθνική νομοθεσία τη νομική βάση η οποία δικαιολογεί τη γνωστοποίηση αυτή. Άπαξ προσδιοριστεί η βάση αυτή, το κριτήριο «αναγκαιότητας» του άρθρου 7, στοιχείο στ', της οδηγίας σαφώς δεν αντιτίθεται, κατά την άποψή μου, στην πλήρη ανακοίνωση όλων των πληροφοριών που το λετονικό δίκαιο απαιτεί για την άσκηση αγωγής.

87. Η Λετονική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, κατά πάγια νομολογία, η προστασία του θεμελιώδους δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή επιβάλλει οι παρεκκλίσεις και οι περιορισμοί της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα να περιορίζονται στο αυστηρώς αναγκαίο μέτρο. Μολονότι αναγνωρίζει ότι πράγματι υπάρχουν εναλλακτικοί τρόποι για την απόκτηση περαιτέρω δεδομένων, εντούτοις δέχεται ότι το ονοματεπώνυμο πιθανότατα δεν επαρκεί για την επιδίωξη μιας νόμιμης αξιώσεως και, ως εκ τούτου, παραπέμπει στον εθνικό δικαστή για τη σχετική αξιολόγηση.

88. Πρέπει να σημειωθεί ότι το άρθρο 8, παράγραφος 7, της οδηγίας παρέχει στα κράτη μέλη το περιθώριο να αποφασίζουν αν θα γνωστοποιούν αριθμούς ταυτοτήτων. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη δεν οφείλουν να προβαίνουν στην επεξεργασία αριθμών ταυτοτήτων, εκτός αν τούτο είναι απολύτως αναγκαίο για την άσκηση αγωγής.

89. Ανεξάρτητα από τον ακριβή χαρακτήρα των δεδομένων, αυτό που έχει σημασία είναι η κατοχή όλων των κρίσιμων δεδομένων χωρίς τα οποία είναι αδύνατη η προβολή νομίμου δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου. Έτσι, αν, βάσει του εθνικού δικαίου, η διεύθυνση κατοικίας επαρκεί, τότε δεν θα πρέπει να γνωστοποιηθούν περαιτέρω πληροφορίες.

90. Στο εθνικό δικαστήριο απόκειται να καθορίσει την ποσότητα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που απαιτούνται προκειμένου η Rīgas satiksme να αποκτήσει τη δυνατότητα αποτελεσματικής ασκήσεως της αγωγής της²⁹, σύμφωνα με το λετονικό δίκαιο. Θέλω απλώς να επισημάνω ότι, όπως προαναφέρθηκε στα σημεία 74 έως 75 των παρουσών προτάσεων, η ύπαρξη εναλλακτικών τρόπων αποκτήσεως των απαραίτητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν ασκεί επιρροή ως προς την εφαρμογή του άρθρου 7, στοιχείο στ'. Η Rīgas satiksme θα πρέπει να μπορεί να αποκτήσει το σύνολο των *απαραίτητων* πληροφοριών από τον ένα υπεύθυνο επεξεργασίας στον οποίο αποτάθηκε.

Γ. Επίλογος υπέρ της προστασίας των δεδομένων

91. Η υπό κρίση υπόθεση είναι κάπως περίεργη. Ουσιαστικά, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν εξαίρεση η οποία *επιτρέπει* την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να ερμηνευθεί ως *υποχρέωση* του υπευθύνου επεξεργασίας να γνωστοποιήσει την ταυτότητα προσώπου το οποίο προκάλεσε τροχαίο ατύχημα. Ο πραγματικός λόγος υποβολής του ερωτήματος αυτού φαίνεται να είναι ότι, σε εθνικό επίπεδο, οι δίαυλοι για την απόκτηση τέτοιων πληροφοριών κατέστησαν δυσπρόσιτοι, αν δεν αποκλείστηκαν εντελώς, στο όνομα της προστασίας των δεδομένων.

29 — Αποφάσεις της 14ης Σεπτεμβρίου 2000, Fisher (C-369/98, EU:C:2000:443, σκέψη 38), και της 16ης Δεκεμβρίου 2008, Huber (C-524/06, EU:C:2008:724, σκέψη 67).

92. Παρατηρώντας τη σειρά των επίμαχων γεγονότων, ένας απληροφόρητος παρατηρητής ενδέχεται να θέσει το εξής αθώο ερώτημα: πρέπει το ζήτημα μιας αιτήσεως ενός ατόμου για τη γνωστοποίηση της ταυτότητας του προσώπου που προκάλεσε ζημία στην περιουσία αυτού του ατόμου και το οποίο το εν λόγω άτομο επιθυμεί να εναγάγει προκειμένου να αποζημιωθεί να είναι όντως υπόθεση στο πλαίσιο της οποίας αξιωματικοί της αστυνομίας υποχρεούνται να διενεργήσουν σε πολλά επίπεδα στάθμιση συμφερόντων και έλεγχο αναλογικότητας, ακολουθούμενους από παρατεταμένη αντιδικία και από την έκδοση γνωμοδοτήσεως της εθνικής αρχής προστασίας δεδομένων;

93. Πάντως, η υπό κρίση υπόθεση είναι ακόμη μία περίπτωση³⁰ όπου νόμοι περί προστασίας δεδομένων φθάνουν σε μάλλον παράδοξες καταστάσεις, και χρησιμοποιούνται σε τέτοιες καταστάσεις. Δημιουργεί, και μάλιστα όχι μόνο στον απληροφόρητο παρατηρητή, ανησυχίες ως προς τη λογική χρήση και τη λειτουργία των κανόνων για την προστασία των δεδομένων. Δράττομαι της ευκαιρίας προκειμένου να εκθέσω συναφώς λίγες καταληκτικές παρατηρήσεις.

94. Αναμφίβολα, η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι πρωταρχικής σημασίας στην ψηφιακή εποχή. Δικαιολογημένα, το Δικαστήριο είναι πρωτοπόρο στη διαμόρφωση της νομολογίας σε αυτόν τον τομέα³¹.

95. Πάντως, η προπαρατεθείσα νομολογία αποτυπώνει πιστά την κύρια ανησυχία σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, λόγω της οποίας η προστασία αυτή θεσπίστηκε αρχικά και πρέπει να κατοχυρώνεται δραστικά: την *ευρείας κλίμακας* επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με *μηχανικά*, ψηφιακά μέσα, σε όλες τις παραλλαγές της, όπως είναι η συγκέντρωση, η διαχείριση και η χρήση μεγάλων συνόλων δεδομένων για αθέμιτους σκοπούς, η συνάθροιση και η συγκομιδή μεταδεδομένων κ.ο.κ.

96. Όπως και σε οποιονδήποτε άλλο τομέα του δικαίου, οι κανόνες που διέπουν συγκεκριμένες δραστηριότητες πρέπει να είναι επαρκώς ευέλικτοι ώστε να καλύπτουν όλα τα ενδεχόμενα που είναι πιθανό να ανακύψουν. Τούτο όμως ενέχει τον κίνδυνο υπερβολικά ευρείας ερμηνείας και εφαρμογής των κανόνων αυτών. Μπορεί να καταλήξουν να εφαρμόζονται επίσης σε περιπτώσεις όπου ο σύνδεσμος με τον αρχικό σκοπό είναι, μέχρι ενός σημείου, ισχνός και αμφιλεγόμενος. Τελικά, η υπερβολικά ευρεία εφαρμογή και κάποια «εφαρμοστική απολυταρχία» μπορεί επίσης να έχουν ως συνέπεια να καταστεί αναξιόπιστη η αρχική αντίληψη, η οποία, αυτή καθ' εαυτήν, είναι σημαντικότερη και θεμιτή.

97. Γενικά, με την απόφαση Promusicae, το Δικαστήριο επέμεινε στην ανάγκη οι οδηγίες που άπτονται των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα να ερμηνεύονται κατά τέτοιον τρόπο ώστε να καθίσταται δυνατή η επίτευξη δίκαιης ισορροπίας μεταξύ των διαφόρων θεμελιωδών δικαιωμάτων που προστατεύει η έννομη τάξη της Ένωσης³².

98. Για τον σκοπό αυτόν θα μπορούσε να προστεθεί ένας κανόνας λογικής, ο οποίος θα πρέπει να εφαρμόζεται στο στάδιο της σταθμίσεως συμφερόντων. Τούτο θα σήμαινε ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο αρχικός και *κύριος* (φυσικά, όχι ο μοναδικός, απλώς ο κύριος) σκοπός της σχετικής νομοθεσίας: να διέπει *ευρύτερης κλίμακας* εγχειρήματα που διενεργούνται με *μηχανικά*, αυτοματοποιημένα μέσα, και τη χρήση και μεταβίβαση των πληροφοριών που αποκτώνται κατ' αυτόν

30 — Από την πλέον πρόσφατη νομολογία του Δικαστηρίου βλ., για παράδειγμα, απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2014, Rynéš (C-212/13, EU:C:2014:2428). Βλ., επίσης, καίτοι αφορά κυρίως άλλες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, διάταξη της 11ης Ιανουαρίου 2017, Karim Boudjellal (C-508/16, EU:C:2017:6).

31 — Βλ., ιδίως, αποφάσεις της 8ης Απριλίου 2014, Digital Rights Ireland κ.λπ. (C-293/12 και C-594/12, EU:C:2014:238) της 13ης Μαΐου 2014, Google Spain και Google (C-131/12, EU:C:2014:317), και της 6ης Οκτωβρίου 2015, Schrems (C-362/14, EU:C:2015:650).

32 — Απόφαση της 29ης Ιανουαρίου 2008, Promusicae (C-275/06, EU:C:2008:54, σκέψη 68).

τον τρόπο. Αντιθέτως, κατά την ταπεινή μου γνώμη, επιβάλλεται μια πολύ ελαφρύτερη προσέγγιση όταν πρόσωπο ζητεί ένα *επιμέρους* πληροφοριακό στοιχείο το οποίο σχετίζεται με συγκεκριμένο άτομο στο πλαίσιο *συγκεκριμενοποιημένης* σχέσεως, στις περιπτώσεις όπου υφίσταται σαφής και εντελώς θεμιτός σκοπός ο οποίος απορρέει από τη φυσιολογική εφαρμογή του δικαίου.

99. Εν κατακλείδι, η κοινή λογική δεν αποτελεί πηγή του δικαίου. Σίγουρα όμως θα πρέπει να καθοδηγεί την ερμηνεία του. Θα ήταν εξαιρετικά ατυχές η *προστασία* των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα να καταλήξει σε *παρεμπόδιση* οφειλόμενη σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

V. Πρόταση

100. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο ερώτημα του Augstākā tiesa, Administratīvo lietu departaments (Ανωτάτου Δικαστηρίου, τμήμα διοικητικών διαφορών, Λετονία) ως εξής:

Το άρθρο 7, στοιχείο στ', της οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιβάλλει στον υπεύθυνο της επεξεργασίας υποχρέωση ανακοινώσεως των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τρίτος ζητεί προκειμένου να ασκήσει αγωγή.

Πάντως, το άρθρο 7, στοιχείο στ', της οδηγίας δεν αντιτίθεται στην ανακοίνωση αυτή, αρκεί η εθνική νομοθεσία να προβλέπει την ανακοίνωση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε καταστάσεις όπως αυτή της κύριας δίκης. Συναφώς, δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα ήταν ανήλικο κατά τον χρόνο του ατυχήματος.